

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610/15923385
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

16 Haziran 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**HAKKARİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖZNUR BARTİN'İN
TBMM 7/38991 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

7/38991 GK 89

SORULAR

- 1) Temiz Hava Hakkı Platformu'nun Kara Rapor 2024 ve 2025 verilerinde, 2024 yılı itibarıyla Hakkâri'nin PM2,5 düzeyi bakımından Türkiye'nin en kirli ili olarak tespit edilmesine rağmen, Bakanlığınız tarafından bu il özelinde neden acil eylem planı hazırlanmadığı anlaşılmaktadır. Bunun gerekçesi nedir?
- 2) Hakkâri'de bulunan hava kalitesi izleme istasyonlarının sayısı, konumu ve veri sürekliliği hangi bilimsel kriterlere göre belirlenmiştir? Ölçüm verilerinde eksiklik ya da düzensizlik bulunmakta mıdır?
- 3) PM2,5 için Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlediği 5 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) sınırına rağmen, Türkiye'de hâlen bağlayıcı bir ulusal limit tanımlanmamasının hukuki ve idari gerekçesi nedir?
- 4) Hakkâri'de yaygın kömür kullanımı, maden ve petrol arama faaliyetleri ile orman tahribatının hava kirliliğine etkisine ilişkin Bakanlığınızca yapılmış kümülatif çevresel etki değerlendirmesi mevcut mudur?
- 5) Kentte kullanılan kömürlerin kükürt ve partikül madde içerikleri düzenli olarak denetlenmekte midir? Standartlara aykırı kömür kullanımı nedeniyle son beş yılda kaç idari yaptırım uygulanmıştır?
- 6) Hakkâri'de hava kirliliğine yol açtığı tespit edilen sanayi, maden ve enerji faaliyetleri için faaliyet durdurma, sınırlandırma veya rehabilitasyon yönünde alınmış kararlar var mıdır?

CEVAPLAR

1) Hakkari İli'nde bulunan hava kalitesi izleme istasyonu ile, ilin hava kalitesi 7/24 saat online olarak izlenmekte olup, alınan hava kalitesi verileri www.sim.csb.gov.tr adresinde halka açık olarak online yayınlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesine yönelik çalışmalar 2872 sayılı Çevre Kanunu, Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Türkiye genelinde hava kirliliği ile mücadele kapsamında Temiz Hava Eylem Planları hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Bu planlar; sanayi, ulaşım, konutlarda ısınma ve enerji üretimi gibi başlıca emisyon kaynaklarına yönelik kısa, orta ve uzun vadeli tedbirleri içermektedir. Hakkâri İli için de Hakkari Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz koordinasyonunda yürütülen çalışmalar kapsamında;

- Isınma kaynaklı emisyonların azaltılması,
- Katı yakıt kullanımının standartlara uygunluğunun sağlanması,
- Doğalgaz kullanımının yaygınlaştırılması,
- Hava kalitesi izleme ve raporlama faaliyetlerinin güçlendirilmesi,

gibi tedbirler uygulanmaktadır.

2) Ülkemizde hava kalitesi izleme çalışmalarına dair iş ve işlemler, 2008 yılında AB uyum sürecinde hazırlanan ve 96/62/EC, 99/30/EC, 2000/69/EC, 2002/3/EC, 2004/107/EC direktiflerinin ulusal mevzuata aktarılması sonucu hazırlanan, 06.06.2008 tarih ve 26798 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY) kapsamında yürütülmektedir.

İstasyonların kurulacağı alan ve istasyonlarda ölçülecek parametreler ise, ilgili Yönetmelik kapsamında yürütülen hava kalitesi ön değerlendirme çalışmalarının ardından belirlenmektedir. Söz konusu istasyonlardan elde edilen ölçüm verileri 5 yıllık periyotlarda incelenerek, istasyon sayıları ve ölçülecek parametrelerin değerlendirilmesine devam edilmektedir.

Bakanlığımız, Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı ile halkın çevresel veriye erişim hakkını gözetmekte ve karar vericiler ile yetkili otoritelere en doğru, güvenilir ve temsiliyeti yüksek hava kalitesi verisini sunma amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Bu görev bilinciyle Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı'nın hem işletimi ve yönetiminde iyileştirmeler yaparak hem de ağın ihtiyaca uygun olarak genişlemesini sağlayarak sürekli geliştirmeye devam etmektedir.

3) Dünya Sağlık Örgütü tarafından PM_{2,5} için belirlenen 5 µg/m³ yıllık ortalama değeri tavsiye niteliğinde bir kılavuz değer olup; bağlayıcı bir uluslararası sınır değer değildir. Türkiye'de hava kalitesine ilişkin sınır değerler Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında belirlenmiş olup; Avrupa Birliği mevzuatı ile uyumlu şekilde uygulanmaktadır. Bakanlığımız, uluslararası gelişmeler doğrultusunda hava kalitesi standartlarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalarını sürdürmektedir.

4) Isınma kaynaklı hava kirliliğinin azaltılması amacıyla katı yakıtların kükürt oranı, kül oranı ve alt ısı değerleri Bakanlığımız tarafından belirlenmekte ve bu yakıtların satışına ilişkin uygunluk belgeleri düzenlenmektedir. Hakkari Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz tarafından düzenli olarak denetimler yapılmaktadır. Madencilik, taş ocağı ve benzeri faaliyetler Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği kapsamında değerlendirilmekte olup çevresel etkilerin azaltılması amacıyla Hava modelleme çalışmaları ile etki alanları tespit edilmekte buna yönelik gerekli tedbirler alınmaktadır.

5) Ülkemizde ısınmadan kaynaklanan katı yakıt denetimleri 13.01.2005 tarih ve 25699 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, Hava Kirliliğinin Kontrolü ve Önlenmesi Genelgesi hükümleri, bu çerçevede alınan Mahalli Çevre Kurulu Kararları doğrultusunda yapılmaktadır. Bakanlığımız tarafından yayınlanan mevzuatta Ülkemizde kullanılabilecek katı yakıtlara ait özellikler belirlenmiş olup, bu özellikler arasında kömürler için; toplam kükürt, alt ısı değer, uçucu madde, toplam nem, kül ve boyut kriterleri kontrol edilmektedir. Yapılan analizlerde mevzuatta belirlenen özelliklere uymayan kömürler için 2872 sayılı Çevre Kanunu 20. Madde'si (d) Bendi uyarınca idari yaptırım uygulanmaktadır. Bu bağlamda, Hakkâri İli'nde son beş yıllık dönemde 7853,98 ton katı yakıt denetlenmiştir.

6) 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında çevreyi kirlettiği tespit edilen tesisler hakkında idari para cezası uygulanması, faaliyetlerin geçici olarak durdurulması veya emisyon azaltıcı tedbirlerin uygulanmasının zorunlu tutulması gibi yaptırımlar uygulanabilmektedir. Bakanlığımız, vatandaşlarımızın sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının korunması amacıyla hava kalitesinin izlenmesi ve iyileştirilmesine yönelik çalışmalarını sürdürmektedir.